Nr 114. ROK 1843. PIĄTEK 19 MAJA.

Pismo to wychodzi codziennie oprócz niedziel i świąt uroczystych w drukarni Stanisława Gieszkowskiego.

Zaliczenie na trzy miesiące złotych dziesięć miesięcznie złotych cztery, numer pojedynczy groszy dziesięć.

IMIONA RZYMSKIE.
Jutro Bernarda Sen.

IMIONA SŁAWIAŃSKIE.
Jutro Brouimii

GAZETA KRAKOWSKA.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE

Dzień	godziua	Barometr do 0° Reaumura w miarze Paryzkiej			Stopnie ciepła podług Reaumura		Psychometr		Wiatr	Stan Atmosfery	Zjawiska napowietrzne i rożne uwagi
	6	27''	1	455	† 8°	1	3	80	ZPn Zachodni słaby	Chmurno	
17	2		1	907	13	0	3	11	PPn Zachodni mocny	,,	
	10		2	692	8	7	3	59	Pn Wschodni słaby	Pochmurno	Deszcz

Wiadomości zagraniczne

— *Warszawa* 12 *Maja.* —

Najjaśniejszy Pan biorąo na uwagę okoliczności, przez radę administracyjną Królestwa Polskiego przytoczone, z powodu sporu między skarbem królestwa, a 18 familiami tatarskiemi, imienia Kryczyńskich o wsie Skirsobole i Faleńszczyzna; w gubernii Augustowskiej położone, wytoczonego; a obecnie w IX departamencie rządzącego senatu ostatecznie rozsądzonego; mając niemniej na względzie przywiązanie do tronu, jakiem się zawsze też familia odznaczała, i zaszczytną wielu z nich w szeregach wojskowych służbę; na przedstawienie tejże rady administracyjnej postanowić raczył: iż pomienione wsie Skirsobole i Faleńszczyzna z 18 włókami gruntu, wyrokiem IXgo departamentu rządzącego senatu skarbowi przysądzone, familiom tatarskim, imienia Kryczyńskich, w których posiadaniu znajdują się dotąd, przez szczególną łaskę swoję, w ich posiadaniu zachowano i za zupełną onychże własność przyznane być mają.

Minister sekretarz stanu, przez odezwę swą z dnia 6(18) Kwietnia r. b. zawiadomił J. O. jenerał feldmarszałka, że Najjaśniejszy Pan, w skutek wstawienia się Jego Xiążęcej Mości za prośbą radzcy stanu Siennickiego, o ułaskawienie syna jego, wychodzcy polskiego, Franciszka, przebywającego w Paryżu, Najmiłościwiéj zezwolić raczył, na dozwolenie temuż wychodzcowi powrotu do królestwa, ztem atoli zastrzeżeniem, jeżeli tenże, co do dalszego wyrzeczenia względem jego losu, podda się bezwarunkowo woli rządu.

— *Z Petersburga.* —

Jenerał adjutant Chrapowicki otrzymał pierścień z portretem N. Pana ozdobionym dyamentami. Minister wojny jenerał jazdy, jenerał adjutant xże Czernyszew, mianowany szefem kabardyńskiego jegierskiego pułku. 13 z. m. umarł w Moskwie po krótkiéj słabości, w 84 roku życia dworu, J. C. M. Wielki marszałek rzeczywisty tajny radzca, kawaler xże Mikołaj Alexandrowicz kolcow Mosalski, który przeszło przez lat 50 poświęcał się służbie 4ch monarchów.—Wiadomości akademii Petersburgskiéj ogłosiły artykuł o przywiezieniu do Tobolska kompletnego szkieletu Mamuta, nawet z mięsem skurą i sierścią, którego w 1841 wydobyto nad brzegiem rzeki Taz, wpadającéj o 300 wiorst od lodowatego morza w Jeniséj. Ciękawe te szczątki przedpotopowego światu przesłane zostaną do Moskwy. Zostający w obowiązku konjuszego dworu J. C. W. wielkiéj xiężniczki Maryi Mikołajewny, hrabia Wielchorski, mianowany konjuszem dworu J. C. Mości. Zostający w obowiązku konjuszego dworu J. C. M.

następcy tronu radzca stanu Tołstoj, mianowany rzeczywistym radzcą stanu.

Gazety Petersburgskie ogłaszają jako szczególność, że przez całą zimę tegoroczną port Libawski był wolnym od lodów. Towarzystwo ubezpieczeń Petersburgskie zdało sprawę z działań swoich w r. z. Spłacenie domów asekurowanych w Kazaniu, Petersburgu, Permie i innych miejscach, które stały się pastwą płomieni, kosztowało towarzystwo r. s. 716,994 k. 67. Pomimo téj straty kapitał majątkowy towarzystwa wynosi r. s. 1,151,130. — W Kadnikowie w gubernii Wołogodzkiéj uważany był dnia 21 Lutego świetny meteor, wielkości xiężyca, który dochodząc ziemi rozproszył się. — Gazeta Odeska donosi, że z powodu znacznego namnożenia wilków w stepach, które rzucają się nie tylko na bydło ale i na ludzi. Władza miejscowa naznaczyła wielkie obławy w całéj okolicy na d. 14, 15, 24 i 25 b. m.

FRANCYA.

Izba deputowanych 4 Maja. Na początku dzisiejszego posiedzenia; zażądał głosu pan Lherbette, dla uczynienia pewnéj uwagi nad porządkiem przedmiotów. Wspomniał on, że pomiędzy dokumentami które dziś rozdane zostały między deputowanych, znajduje się także mowa, którą prezes izby miał do króla w dniu 1 Maja. Prezes miał tę mowę nie pytając się izby o radę, mimo to jednak przyznać można, że ona była bardzo stosowną.

Pan Guizot. Tak! tak!

Pan Lherbette. Ale z drugiej strony oświadczam, że panowie (ministrowie) źle uczyniliście kładąc w usta króla oświadczenie zdań na które nie można było odpowiedzieć. To jest okoliczność przeciwna konstytucyi, na którą chciałem zwrócić uwagę. (Szmer).

Pan Guizot. Czegóż pan chcesz? Co pan proponujesz. Jeśli chcesz wymierzyć interpelacyę do gabinetu, ustawy izby przepisują formę jaką w tym względzie należy zachować.

Pan Lherbette. Nie chcę nic proponować, nie mam żadnego powodu do interpelacyi. Rozdzielono między nas mowę przeciwną konstytucyi, i osądziłem za potrzebę zwrócić na to uwagę.

Pan Guizot. Nie masz pan do tego prawa, nie wolno mu dalej mówić.

Pan Lherbette. Nie do pana: panie ministrze, należy policya izby.

Prezes. Udzieliłem panu głos względem porządku przedmiotów. Jakiż jest pana wniosek.

Pan Lherbette. Nie czynię żadnego wniosku, przedstawiam niezgodność z konstytucyą.

Na tym się skończył ten ustęp, i izba zajęła się następnie rozsrząsaniem projektu do prawa w przedmiocie kredytu dodatkowego dla ministra budowli publicznych.

— *Paryż* 4 *Maja.* —

Rząd ogłasza dziś następujące depesze telegraficzne:

1. *Malta* 29 *Kwietnia.* Okręt Liverpool przybył tu w téj chwili z pocztą indyjską, która w dniu 1 Kwietnia odpłynęła z Bombay. Gdy nadeszła tam pierwsza wiadomość o korzyściach odniesionych w Sind, jenerał gubernator oświadczył, że państwo to zostało połączone z państwem angielskim, i mianował jenerała Napier gubernatorem téj prowincyi. Niewolnictwo ma być tam zniesione, i żegluga na rzece Indus otworzoną dla wszystkich narodów. W Hynerabad znalezione znaczne skarby cenione na przeszło milion fn. st. Tylko jeszcze w Bundelkund i na granicy Sind, panuje wzburzenie. Wiadomości z Chin dochodzą do 22 Lutego. Brzmią one pomyślnie, ale nie donoszą nic ważnego.

II, *Madryt* 30 *Kwietnia.* »Pan Cortina został większości 93 głosów przeciw 57 mianowany prezesem kongresu, Vice prezesami mianowano panów Alcina jenerała Serrano Mados i Silvela. Sekretarzami panów Oveyevo, Prim i Somoja.

Liczba robotników którzy postradali życie przy zapadnięciu się ziemi na Mont Valerian, wynosi 14. Wszystkich zasypanych było 24, z tych dziesięciu wydobyto po krótkich usiłowaniach, prawie zupełnie nieuszkodzonemi.

Moniteur zawiera co następuje: »Rząd otrzymał depesze od kontr-admirała Dupetit Thouars, dowodzącego na wodach Polynezyi; depesze te są z Lima 19 Stycznia, i dają wiadomości z wysp Marquesas z d. 21, 26, i 30 Października. Niepomyślne raporta rozsiewane przez dzienniki angielskie okazały się zupełnie kłamliwemi. Od 18 Września nie było w Otaheity żadnego zajścia. Spokojność była zupełna i wszystko zapowiadało, że pokój z krajowcami nie będzie już zakłócony.

Pan Gauthier d'Arce, jeneralny konsul francuzki w Egipcie, wracając do Francyi umarł w Barcelonie.

Dziś rozpoczynają się w izbie deputowanych rozprawy nad śledztwem wyborów.

Przed sądem policyi poprawczéj rozpoczął się wczoraj proces przeciw Vidocqowi. Ten

były naczelnik policyi bezpieczeństwa, (dostatecznie znany przez swoje pamiętniki), ma teraz lat 69 i stoi na czele instytutu, którego zadaniem jest odkrywać skradzione przedmioty, zdzierać maskę oszustom, udzielać publiczności wszelkie poszlaki i uskuteczniać rozmaite polecenia. Obecnie jest on oskarżony że niejakiego Champlenx samowolnie aresztował w mieszkaniu swojem uwięził, i przymusił do podpisania rozmaitych papierów. Przesłuchania świadków wykazują dziwne szczegóły wewnętrznego życia paryzkiego, i mogą panu Sue podać ważny rozdział do jego *Mystéres de Paris*. Między świadkami uniewinniającemi, pierwszym był doktór Koref, który w następujący sposób dał się słyszeć na korzyść pana Vidocq: »Trzy lub cztery razy w nader drobnych okolicznościach wzywałem pomocy pana Vidocq, i zawsze usłużył mi z największą gorliwością. Jednéj burzliwéj nocy zginęła mi papuga, którą bardzo ceniłem; udałem się do p. Vidocq, i on mi ją wkrótce wynalazł. — Sprawa ta trwała już dwa dni, jutro zapewnie wydany będzie wyrok.

— *Londyn* 5 *Maja*. —

Wczoraj odbyło się pochowanie xięcia Sussex. Wielki nacisk ludu na pogrzeb nie odznaczający się bynajmiéj szczególną świetnością i ta okoliczność, że prawie wszystkie sklepy były zamknięte i interesa zupełnie spoczywały, dawały świadectwo powszechnego współuczucia, jakie śmierć xięcia Sussex obudziła u ludu. Już o godzinie 6 z rana tysiące ludzi, po największéj części czarno ubranych, śpieszyło do Kensington, aby na czas przybyć, gdy orszak wyruszy z pałacu ku cmentarzowi. Dzwony kościołów brzmiały; na okrętach stojących na Tamizie, flagi na znak żałoby spuszczone były do połowy masztów, i miejsca zabawy publicznéj i wystawy sztuk były zamknięte. W samem Kensington żaden sklep nie był otwarty, większa część domów opatrzona była żałobnemi flagami, wzniesiono przed wielu domami rusztowania dla patrzących czarno wybite i całe to miejsce nosiło w ten sposób cechę żałoby. Około godziny 7méj przybyło wiele znakomitych osób w żałobie; między najpierwszemi znajdował się xiąże Wellington; wpół godziny późniéj przybył xiąże Cambridge z swemi adjutantami. Około godziny 8méj orszak pogrzebowy wyruszył z pałacu, a przodem szedł orszak gwardyi kirasjerów, których muzyka grała marsza żałobnego z *Saula*. Prócz xięcia Cambridge, nikt z rodziny królewskiéj nie był obecny; królowa i inni członkowie wysłali swoje ekwipaże. Długi szereg powozów, wraz z pieszym, orszakiem wynosił blisko milę angielską. Liczba ludu zgromadzonego w Kensington i najbliższych okolicach, podawaną jest na 25—30,000. Gęste tłumy otaczały orszak na całéj drodze do cmentarza Kensal Green, wzdłuż którego w wielu miejscach wzniesione były rusztowania dla widzów; na cmentarzu znalazło się 6,000 ludzi za biletami wchodowemi. Tu znajdowali się także urzędnicy dworni członkowie gabinetu, bo sam tylko xiąże Wellington przyłączył się do orszaku pogrzebowego, tudzież xiąże Albert i xiąże Cambridge którzy przybyli o godzinie 10. W pół godziny późniéj przybył orszak żałobny i przeszedł przez szpaler utworzony z eskorty jazdy, w bramę cmentarza, stąd trumna zaniesioną została do kaplicy pogrzebowéj a za nią pieszo szli, xiąże Cambridge, xiąże Albert i xiąże Jerzy Cambridge, wszyscy trzéj w czarnych, długich płaszczach, ozdobnych gwiazdą orderu podwiązki, tudzież wielki xiąże Meklembursko Strelicki. Gdy następnie biskup z Norwich odczytał żałobne liturgię, uroczystość zakończyła się spuszczeniem trumny do grobu. Spuscizna po xięciu Sussex ma być bardzo znaczną, gdyż on miał w wielu zakładach assekuracyjnych zabezpieczyć swoje życie na bardzo wysokie summy. Użytkowanie majątku należy do xiężnéj Inverness, a po jéj śmierci przejdzie on do dzieci xięcia z pierwszego małżeństwa.

O'Connel gorliwie prowadzi swoję agitacyę repealoską. W mowie mianéj w d. 1 Maja w giełdzie zbożowéj w Dublinie, oświadczył on między innemi, że w razie potrzeby zbierze w Dublinie 300 doputowanych związków repealoskich z różnych części Irlandyi, i utworzy nieustające towarzystwo.

Pan Brunnel dotychczas jeszcze znajduje się w niebezpieczeństwie od kilku dni nie uczyniono dalszych usiłowań wcelu wydobycia połkniętego pieniądza.

Wczoraj w Liverpool, znowu miał miejsce wielki pożar. Wybuchnął on w wielkich spichrzach, nad przystanią Duke, w blizkości gruntu celnego, w własności dziedziców xięcia Bridgawater. Trzy te spichrze na 7 pięter wysokie napełnione bawełną i ziarnem, spłonęły i szkoda liczoną jest na 15 do 20,000 f. st. I w Stockport w dniu 1 b. m. miał miejsce nie mały pożar, który prawie zupełnie zniszczył fabrykę kartonów p. Fearnley i sprawił szkodę 10,000 f. st.

— *Madryt* 22 *Kwietnia*. —

Goniec poselstwa francuzkiego, który wyjechał stąd do Paryża w dniu 22 b. m. o trzy

mile stąd został napadnięty przez zbójców, którzy jednak zostali przez eskortę odpartemi. W kilka godzin późniéj goniec został znowu napadnięty i zabrano mu pieniądze, Tu w Madrycie morderstwa i rozboj tak bardzo się w zmogły, że nawet ajuntamiento podało do gabinetu wezwanie, żeby starał się zapobiedz temu złemu,

Wieczorem, Dziś daléj prowadzone były rozprawy nad projektem do adresu w senacie Pan Ferrer. członek byłéj tymczasowéj rejencyi, jeden z redaktorów tego dokumentu, twierdził że nie rewolucye należy potępiać, ale tych którzy je spowodowali. Następnie senator Infante (do którego to był pisany ów list naczelnika politycznego w Badajoz, donoszący o środkach użytych ku wywarciu w pływu na wybory) miał mowę przeciw panu Guizot.

— *Belgrad 22 Kwietnia.* —

Wiadomość, że stosownie do żądań mocarstw północnych porta urządziła nowy wybór xięcia w Serbii, sprawiła tu nie opisane wrażenie. Wielu naczelników ostatniéj rewolucyi schroniło się już za granicę austryjacką, a stronnicy rodziny Obrenowiczów tryumfują i zaczęli układy z starym xięciem Miłoszem, Bardzo prawdopodobném jest, że przy nowym wyborze nie wystąpią inni kandydaci prócz Miłosza i dotychczasowego xięcia Alexandra Georgiewicza.

PRZYJECHALI DO KRAKOWA.

Od dnia 17 do dnia 18 Maja.

Bogucki Jan, Sosnowski Kajetan, Dłuski Tomasz ob., Tolzeska Paulina ob., z Polski; — Farmer Wiliam kapitan. marynowski, Daczyńska Apolonia ob., z Galicyi; — Aasmanu Karol, z Pruss.

Wyjechali z Krakowa.

Żukowski Jan ob., Czermiński Erazm, Budylkin Marya, Lempicki Kazimierz ob., Dąbski Karol ob., Dąbska Emilia ob., do Polski; — Palczewska Teresa, Reil Jan, Bzowska Marya ob., Dębicki ob., Jaworski ob., Baranowski Amarat, do Galicyi; — Farmer Wiliam kapitan. marynowski, Hamaun Jerzy kapitan. marynowski Łukasiewicz, Somerbrod Ludwik do Pruss.

Doniesienie Urzędowe.

Nro. 4317.

WYDZIAŁ SPRAW WEWNĘTRZNYCH I POLICYI W SENACIE RZĄDZĄCYM.

Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Podaje do powszechnéj wiadomości że w myśl uchwały Senatu Rządzącego z d. 5 Maja r. b. N. 2298 odbędzie się w biórach Wydziału w godzinach przedpołudniowych na dniu 1 Czerwca r. b. publiczna *in minus* licytacya na dostawę 5 sztuk kadzi z krzyżami do studzien publicznych. Gdy kadź jedna według kosztorysu na złp. 96 jest wyrachowana przeto cena do pierwszego wywołania za dostarczenie 5 kadzi złp. 480 naznacza się; chęć licytowania mający złoży na *vadium* złp. 48. O innych warunkach w biórach Wydziału wiadomość powziętą być może.

Kraków d. 16 Maja 1843 r.

Senator Prezydujący
Szpor
Za Referendarza *Rajski*

Nro 3659.

WYDZIAŁ SPRAW WEWNĘTRZNYCH I POLICYI W SENACIE RZĄDZĄCYM.

Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Odnośnie do zawiadomienia z d. 7 Stycznia 1843 r. N.1541 Dziennikiem Rządowym i Gazetą krakowską ogłoszonego, obejmującego listę majstrów murarskich, kamieniarskich i ciesielskich w W. Mieście Krakowie, Wydział zawiadomia kogo należy, iż P. Jan Galli reskryptem Senatu Rgo. z d. 10 Lutego 1832 r. N. 3716 udowodniwszy znajomość sztuki rzeźbiarsko kamieniarskiej, został upoważniony do trudnienia się robotami kamieniarskiemi.

Kraków d. 12 Maja 1843 r.

Senator Prezydnjący
Szpor
Referendarz L. *Wolff.*